

Julian Sulowski

"Bilder des Heiles : biblische Meditationen", Gerhard Voss, Regensburg 1974 : [recenzja]

Collectanea Theologica 47/2, 231-232

1977

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

sakramentów w strukturze gminy, dydaktyczne kompetencje wspólnoty wierzących, a szczególnie jej rolę w przygotowaniu do sakramentu bierzmowania, której nie może zastąpić nauczanie religii w szkole.

Nie mało światła na omawiane problemy rzuca ostatni rozdział książki, w którym Adolf Exeler i Georg Baudler prowadzą między sobą dialog na temat pragmatycznych i konstruktywno-teoretycznych perspektyw w nowej strukturze katechezy, którą ma realizować wspólnota gminy. Ukazuje się tutaj duża zgodność poglądów i całościowy obraz nauczania religii, a ściślej mówiąc nowej formy katechizacji.

Mimo że książka zajmuje się zagadnieniami specyficznymi dla RFN, może w niejednym pomóc zajmującym się katechezą w Polsce, zwłaszcza w dziedzinie teorii.

ks. Jan Tomczak SJ, Warszawa

Gerhard VOSS, *Bilder des Heiles. Biblische Meditationen*, Regensburg 1974, Verlag Friedrich Pustet, s. 208.

Znany biblista Gerhard Voss zebrał i opracował do druku 36 swoich kazań, opartych o konkretne perykopy Nowego Testamentu, i wydał je w niniejszej książce jako medytacje biblijne. W kazaniach tych zastosował rozległą wiedzę biblijną. W te ukryte założenia naukowe swoich kazań wprowadza autor czytelnika w dwudziestostronicowym omówieniu „cudów — uzdrowienia i zbawienia” w Nowym Testamencie oraz omawia „znaczenie okoliczności miejsca i czasu występujących w ewangeliach i w liturgii. Ponadto poprzedza cykle kazań oparte na poszczególnych pismach Nowego Testamentu osobnym wprowadzeniem, np. do ewangelii Marka, Mateusza itd.

W uwagach wstępnych do całości dzieła Voss wyjaśnia założenia metodologiczne swojej pracy kaznodziejskiej. Jego zdaniem głoszone z ambony słowo Kościoła nie może zawierać analiz krytycznych tekstu natchnionego, lecz musi być głosem bezpośredniego wezwania Bożego, skierowanego do konkretnych ludzi. W przeciwnym razie przepowiadanie kościelne stałoby się jedynie bezosobową i nieangażującą informacją. Wprawdzie „przefiltrowane” przez analizę intelektualną obrazy biblijne mogłyby doprowadzić do zrozumienia wielu spraw wiary, ale serce człowieka zostałyby zaledwie muśnięte, a nie poruszone. Przez analizę intelektualną obrazy biblijne zatracają bowiem swoją wielopłaszczyznową dynamikę i przestają działać jako prawdziwe słowo Boże, „ostrzejsze niż wszelki miecz obosieczny... zdolne osądzić pragnienia i zamiary serca” (Hbr 4, 12).

Kaznodzieje popełniają, zdaniem G. Vossa dwa błędy w swoim przepowiadaniu, ponieważ nie zdają sobie sprawy z dynamiki obrazów i symboli biblijnych. Pierwszy z nich polega na tym, że usiłują wyłożyć zawartość treściową tekstu natchnionego tak, jakby stanowił li tylko ilustrację „właściwych wypowiedzi” natchnionych. Drugim błędem jest wykorzystanie Biblii jedynie dla „zbudowania” słuchaczy. Popełniający ten błąd stosują tzw. medytację skojarzeniową nad rzeczywistością biblijną. Wprawdzie może ona zdaniem autora prowadzić niekiedy do wyostrzonych spostrzeżeń i głębokiego zrozumienia doświadczenia ludzkiego, ale również może prowadzić do tego, że kaznodzieja wybiera własne doświadczenie za normę i zasadę interpretacyjną tekstu świętego zapominając, że jedynie słowo Boże może być dla człowieka miarodajnym sędzią oraz wyzwającym i zbawiającym partnerem.

Dla tych racji autor świadomie zrezygnował w swych kazaniach z analiz krytycznych. Usiłuje on w nich otworzyć niejako zaszyfrowane obrazowe teksty biblijne, aby człowiek współczesny odkrył w nich na nowo siebie samego i głębiej miłości Bożej.

Kazania zostały dobrane raczej przypadkowo. Autor umieścił cztery kazania do perykop Marka, pięć do Mateusza, osiem do Łukasza, dziesięć do Ja-

na, sześć do listów św. Pawła oraz trzy do listów pisanych „w imieniu apostołów”. Kaznodzieja musi sam wyszukać sobie w *Ordo lectionum*, kiedy perykopy omawiane przez Vossa występują w liturgii. Prócz kaznodziejów z książki mogą skorzystać wykładowcy homiletyki oraz piszący homilie do nowych czytań mszalnych.

ks. Julian Sulowski SJ, Warszawa

Norbert HOFER, *Thema Taufe — Firmung*, Wien—Freiburg—Basel 1974, Verlag Herder, s. 144.

Książka jest piątą pozycją w serii *Thematische Verkündigung* (przepowiadanie tematyczne). Seria ta ma na celu dostarczanie kaznodziejom i katechetom materiałów opartych o metodę indukcyjną. Przedmiotem niniejszej książki jest chrzest i bierzmowanie jako decyzja wiary, wszczęcie w Kościół, zaangażowanie się i podjęcie odpowiedzialności za jego rozwój.

Kaznodzieja i katecheta współczesny stoi przed tym samym zadaniem, jakie stało przed Kościołem po zmartwychwstaniu Chrystusa, a mianowicie przed zadaniem głoszenia orędzia o zbawieniu językiem ludzi, do których się zwraca. Mówienie językami bliźnich jest przejawem ducha Pięćdziesiątnicy. Nie wystarczy tu jedynie przełożenie orędzia chrześcijańskiego na język niemiecki czy polski. Trzeba je tak „przełożyć”, aby było odpowiedzią na najgłębsze pytania ludzi dzisiejszych. Dlatego kaznodzieja i katecheta musi być człowiekiem skorym do wstuchiwania się w prawdziwe problemy ludzkie, aby odpowiedzieć na zapotrzebowanie społeczne.

Norbert Hofer podjął się w niniejszym tomiku próby takiej odpowiedzi. W pierwszym rozdziale pisze właśnie o przepowiadaniu kościelnym jako odpowiedzi na pytania ludzi, analizuje przyczyny bezowocnych kazań, odbieranych bez odzewu wiary i nawrócenia przez olbrzymią większość słuchaczy, podaje ciekawą statystykę i wyniki obserwacji oraz stawia najważniejsze problemy stojące przed duszpasterzem odpowiedzialnym za udzielanie chrztu i bierzmowania w parafii. Następnie na dziewiętnastu stronach podaje szkic najważniejszych pojęć teologicznych, których znajomość i właściwe stosowanie powinno stanowić podstawę doktrynalną przy udzielaniu tych sakramentów. Omawia więc pojęcie zbawienia jako wyzwolenia, pojęcie Kościoła jako znaku oraz przedstawia chrzest i bierzmowanie jako sakramenty wiary. Wreszcie na dziewięćdziesięciu ośmiu stronach podaje materiały praktyczne do wykorzystywania w homiliach lub na konferencjach z rodzicami lub młodzieżą, zorganizowanymi w związku z udzielaniem tych sakramentów. Oprócz rozważań teologicznych znajdujemy w tych materiałach przykłady różnych sytuacji życiowych, wypowiedzi wybitnych chrześcijan współczesnych, fragmenty z pism religii niechrześcijańskich, propozycje wykorzystania środków audiowizualnych, słowem bogaty „skarbiec”, cenny dla każdego duszpasterza, któremu leży na sercu ożywienie skostniałej, tradycyjnie nijakiej wspólnoty parafialnej.

ks. Julian Sulowski SJ, Warszawa

Elementar Bibel, część 3: *Geschichten von Königen in Israel*, wybrała i ułożyła Anneliese Pokrandt, ilustrował Reinhard Hermann, Lahr-München 1975, Verlag Ernst Kaufmann oraz Kösel-Verlag, s. 88.

Niniejsze *Opowieści o królach w Izraelu* stanowią trzeci tomik w serii *Elementar Bibel*¹. Oprócz autorów wymienionych wyżej przy przygotowaniu tekstu współpracowali Friedrich Hoffmann, Martha Luschei i Herbert

¹ Omówienie pierwszego tomiku znajduje się w *Collectanea Theologica* 44(1974) f. IV, 223.